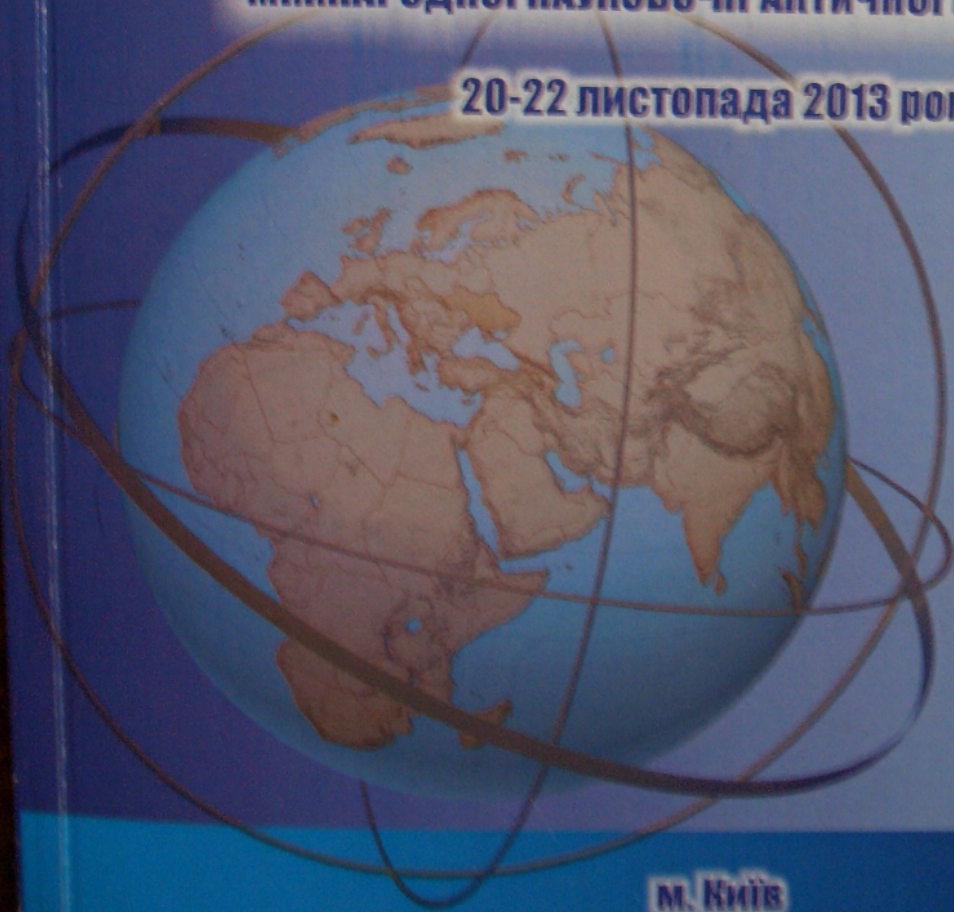

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Краківський економічний університет (Польща)
Молдавська економічна академія (Молдова)
Білоруський торговельно-економічний університет споживчої кооперації (Білорусь)
Будапештський економічний інститут (Угорщина)

ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ МОДЕЛЕЙ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

**МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

20-22 листопада 2013 року

М. Київ

розробки стратегій інтенсифікації усіх потенціалів розвитку національної економіки. Безумовно, зміни в економічних моделях проходять постійно, проте, протягом останніх декількох десятиліть ці зміни набули глобального масштабу та відчуються на усіх рівнях управління – від домогосподарства та підприємства до площини наднаціональних структур.

Теоретичні моделі, які були актуальними ще 50 років тому, виявляють свою неадекватність сьогодні. Численні дослідження теоретичних основ та їх емпіричні перевірки підтверджують існування суттєвих відмінностей в міждержавному аспекті, що повинно знайти відображення в коригуваннях існуючих моделей та розробці нових теорій економічного розвитку, які би повною мірою враховували існуючі тенденції глобалізації та регіоналізації економічного середовища.

Зростання кількості ланок виробничо-збутових, інвестиційних та інноваційних процесів, які є географічно делокалізовані по відношенню до однієї країни, тобто є фрагментованими, в поєднанні з посиленням інтернаціоналізації стає передумовою зростання спектру зв'язків національних господарств в міждержавній площині.

Сьогодні можна з впевненістю говорити про зміщення акцентів у конкуренції в світовій економіці від внутрішньо регіональної або й національної до міжрегіональної та глобальної. Важливою теоретико-емпіричною проблематикою, яка потребує вирішення та постійного адаптування до поточних умов, є виокремлення тих показників, які здатні в повній мірі охарактеризувати рівень та динаміку розвитку географічних чи економічних регіонів. Нерівномірність їхнього розвитку є очевидною, зважаючи на динаміку торгівельних, фінансових потоків.

В наукових колах немає одностайною думки щодо яскраво виражену останніми роками тенденцію до переносу масового виробництва за межі розвинених країн. Для одних це є сигналом потенційної втрати країнами Європи та Північної Америки лідерства у виробництві промислових товарів. Інші ж, натомість, вбачають у цьому лише наслідок стратегії транснаціональних компаній в області мінімізації витрат шляхом використання різниці на фактори виробництва.

Крім того, разючою є нерівність в доходах в розрахунку на фізичну особу в міждержавному порівнянні. Використовуючи для розрахунків коефіцієнт Джині, можна побачити суттєві розриви у рівнях доходів різних країн.

Також, змінюється вплив країн на світовий ВВП. Зокрема, у період 2006–2012 років 74% зростання світового ВВП генерували країни, що розвиваються, і лише 22% припадало на розвинені країни. Дані показники різко відрізняються від внеску зазначених двох груп країн у глобальне зростання в попередні десятиліття. Все більшого впливу на світовий рівень ВВП почали справляти азійські країни з динамічними ринками, чого традиційно не можна сказати про країни Африки та більшість країн Латинської Америки та Карибського басейну. Країни з перехідною економікою, зважаючи на нестійку динаміку їх зростання, не збільшують своєю частки впливу.

Окремим напрямком трансформаційних перетворень є фінансова сфера, адже доступність та можливість вибору при використанні фінансових ресурсів дають поштовх до зростання можливостей виробничої інноваційності з високим рівнем ефективності, що, в свою чергу, стимулює активний ріст економіки.

Фінансова глобалізація активно впливає на ринкову дисципліну, оскільки міжнародні фінансові організації та агенти піддають ретельному моніторингу податково-бюджетну політику, тенденції та перспективи розвитку національних фінансових ринків. Участь України в процесах фінансової глобалізації є неминучою, проте визначення інтенсивності інтеграційних процесів повинно базуватися на принципах економічної доцільності та вигоди. З огляду на це, зростає вагомість ролі держави в системі ключових регуляторів фінансового ринку. Оскільки міжнародні фінансові ринки стають все більш чутливими до подій, які не пов'язані із внутрішньою політикою, це є ще одним підтвердженням мультиконекторності та взаємозалежності окремих суб'єктів діяльності у світовому економічному просторі.

Основними чинниками, які впливають на інтенсивність нагромадження заощаджень у ринковій економіці є: стан економіки, рівень доходів населення, стабільність грошово-кредитної системи, наявність пенсійних гарантій, позитивні очікування домогосподарств щодо майбутньої економічної ситуації тощо. Динаміка саме цих показників визначає динаміку та характер заощаджень.

Реальні доходи населення зменшуються, тоді як схильність до заощаджень зростає, оскільки люди відкладають на «чорний» день, саме тому, необхідно створити умови, щоб ці ресурси поверталися в банківську систему.

Середня схильність до споживання в Україні у 2011 році становить 0,9. Для порівняння у інших країнах середня схильність до споживання становить: Канада – 0,9; Велика Британія – 0,89; Франція – 0,88; Нідерланди та Німеччина – 0,87; Японія – 0,86; Італія – 0,84.

Важливим неекономічним фактором є тип місцевості, в якій проживає сім'я. Лідером за кількістю сільського населення в країнах ЄС є Франція (81%), Італія – 57%, Німеччина – 17, а Україна – 31%. Споживчі витрати в місті в середньому вищі, ніж в селі в 1,4 рази. Наприклад в Казахстані частка витрат на продовольчі витрати в 2011 році становила 47,9% в місті і 49,7% в селі, тобто навпаки витрати в місті були в 1,1 рази меншими [2]. У Російській Федерації частка витрат на продовольчі товари становить всього 34,6%, у Латвії – 32,8%.

Домогосподарства сільської місцевості схильні до заощадження більше, ніж міської. Заощадження сільських домогосподарств у 2011 році були в 1,4 рази вищі по відношенню до доходу. Окрім того, рівень заощаджень в селі 2011 року в порівнянні з 2000 збільшився в 1,6 рази в той час як в місті лише в 1,4 рази. Причини такої тенденції у наявності особистих підсобних домогосподарств, які в значній мірі забезпечують продовольчі потреби. Хоча їх частка в сукупних ресурсах в 2011 році, порівняно з 2000 зменшилася в 2,9 разів. До того ж частка грошових доходів у структурі сукупних ресурсів домогосподарств сільської місцевості зросла в 1,5 рази (з 54,% до 82,7%). Даний аналіз дозволяє прогнозувати, що при таких темпах у 2025 році рівень грошових доходів домогосподарств сільської і міської місцевості стануть рівними. Дані тенденції демонструють і активну підтримку села як реалізацію державної програми розвитку села до 2015 року [3].

Список використаних джерел

1. OECD Economic Outlook, Volume 2009. – Issue 2. – OECD, 2009.
2. Статистичний щорічник України за 2011 рік. – К. – «Август Трейд». – 2012. – С. 559.
3. Про затвердження Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 19 верес. 2007 р. № 1158.

МАРКОВИЧ І.Б., канд. екон. наук, асистент кафедри фінансів, обліку і контролю, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, м. Тернопіль, Україна

ІМПЕРАТИВИ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Перехід світової економіки на новий виток трансформаційних зрушень відбувається на фоні та за участю факторів, що мають макро- та гео економічне походження. Розуміння глибинної сутності перебігу економіко-політичних процесів в масштабах багатоконпонентної та полівекторної світової економічної системи дає ключ до можливостей